

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 marca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Anna Capik-Pater
Protokolant	Agata Kędzierawska

po rozpoznaniu w dniu 2 marca 2022 r. w Gliwicach

sprawy D. M. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o ustalenie kapitału początkowego

na skutek odwołania D. M. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 22 lutego 2021 r. **nr** (...) - 2018

30 września 2021 r. **nr** (...) - 2018

1. zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że uwzględnia ubezpieczonemu do obliczenia wartości kapitału początkowego przychody:

a) za okres od 1 stycznia 1993r. do 31 lipca 1993r. - 38 547 900,00zł (trzydzieści osiem milionów pięćset czterdzieści siedem tysięcy dziewięćset złotych);

b) za okres od 1 sierpnia 1993r. do 31 grudnia 1993r. - 30 483 400,00zł (trzydzieści milionów czterysta osiemdziesiąt trzy tysiące czterysta złotych);

c) za okres od 1 stycznia 1994r. do 31 września 1994r. - 106 665 800,00 zł (sto sześć milionów sześćset sześćdziesiąt pięć tysięcy osiemset złotych);

d) za okres od 1 października 1994r. do 31 grudnia 1994r. - 12 900 000,00 zł (dwanaście milionów dziewięćset tysięcy złotych);

2. w pozostałym zakresie oddala odwołania.

(-) sędzia Anna Capik-Pater

Sygn. akt VIII U 502/21

UZASADNIENIE

Decyzją z 22 lutego 2021r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., wykonując prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z 29 grudnia 2020r., w sprawie VIII U 1643/19, w oparciu o przepisy ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2021r., poz. 291 ze zm.) ponownie ustalił odwołującemu D. M. (1) wartość kapitału początkowego.

Kolejną decyzją z 30 września 2021r., wydaną w toku procesu, organ rentowy po raz kolejny ustalił odwołującemu D. M. (2) wartość kapitału początkowego.

W odwołaniu od obu powyższych decyzji D. M. (2) domagał się ich zmiany i po ostatecznym sprecyzowaniu na rozprawie w dniu 2 marca 2022r., ustalenia wartości kapitału początkowego przy przyjęciu do wyliczenia podstawy wymiaru, za lata 1993 i 1994, zarobków określonych w przedłożonej przez niego dokumentacji płacowej. Z kolei za rok 1991, domagał się przyjęcia zarobków w łącznej kwocie 18.439.300,00 zł, co w jego ocenie wynika z przedłożonych angaży.

W odpowiedziach na odwołania i w toku procesu, organ rentowy wniósł o jego oddalenie argumentując jak w zaskarżonych decyzjach.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Decyzją z 3 lipca 2019r. organ rentowy ustalił ubezpieczonemu D. M. (1) kapitał początkowy. Organ rentowy uwzględnił ubezpieczonemu 9 lat,

9 miesięcy i 16 dni okresów składkowych, 1 miesiąc i 1 dzień okresów nieskładkowych. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ZUS przyjął zarobki za okres od 1 stycznia 1989r. do 31 grudnia 1998r. i wyliczył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru na poziomie 118,66%. Ustalony w oparciu o te założenia kapitał początkowy, wyniósł 64.466,05zł.

Wyrokiem z 29 grudnia 2020r., w sprawie VIII U 1643/19, Sąd Okręgowy w Gliwicach zaliczył ubezpieczonemu do okresów składkowych przy ustaleniu wartości kapitału początkowego okresy od 1 sierpnia 1993r. do 31 sierpnia 1994r. i od 7 września 1994r. do 31 grudnia 1994r. Równocześnie uwzględnił ubezpieczonemu do obliczenia wartości kapitału początkowego przychody za okres od 15 listopada 1991r. do 31 grudnia 1991r. w kwocie 1.026.000 zł, za okres od 1 stycznia 1992r. do 31 grudnia 1992r. w kwocie 13.050.000 zł, za okres od 1 stycznia 1993r. do 31 grudnia 1993r. w kwocie 39.650.000 zł, za okres od 1 stycznia 1994r. do 31 grudnia 1994r. w kwocie 77.700.000 zł.

Z uzasadnienia tego wyroku wynika, że Sąd w oparciu o przeprowadzone przez siebie dowody uznał, że do wartości kapitału początkowego należało uwzględnić przychody, które ubezpieczony z całą pewnością uzyskiwał od 15 listopada 1991r. do 31 grudnia 1994r.

W szczególności Sąd ten przyjął następujące kwoty:

1. od 15 listopada do 30 listopada 1991r. – 326.000 zł (połowa wynagrodzenia minimalnego),
2. za grudzień 1991r. – 700.000 zł (wynagrodzenie minimalne);
3. od stycznia do kwietnia 1992r. – po 875.000 zł miesięcznie (wynagrodzenie minimalne);
4. od maja do lipca 1992r. – po 1.000.000 zł miesięcznie (wynagrodzenie minimalne);
5. sierpień 1992r. – 1.200.000 zł (wynagrodzenie minimalne);
6. wrzesień 1992r. – 1.300.000 zł (minimalne wynagrodzenie),
7. od października do grudnia 1992r. – po 1.350.000 zł miesięcznie (wynagrodzenie minimalne);

8. od stycznia do czerwca 1993r. – po 1.500.000 zł miesięcznie (wynagrodzenie minimalne);
9. lipiec 1993r. – 1.650.000 zł (wynagrodzenie minimalne);
10. od sierpnia do października 1993r. – po 5.000.000 zł miesięcznie (tj. zgodnie z umową o pracę z (...) Sp. z o.o. w P.);
11. od listopada do grudnia 1993r. – po 7.000.000 zł miesięcznie (tj. zgodnie z przeszerogowaniem od 1 listopada 1993r. w (...) Sp. z o.o. w P.);
12. od stycznia do sierpnia 1994r. – po 7.000.000 zł miesięcznie (tj. zgodnie z przeszerogowaniem od 1 listopada 1993r. w (...) Sp. z o.o. w P.);
13. wrzesień 1993r. – 7.000.000 zł z tytułu wynagrodzenia w (...) Sp. z o.o. w P. + 1.800.000 zł z tytułu wynagrodzenia w (...) S.A. w Z. tj. zgodnie z umową o pracę na ¼ etatu;
14. od października do grudnia 1993r. – po 3.800.000 zł miesięcznie (wynagrodzenie) + 500.000 zł miesięcznie (dodatek specjalny), tj. zgodnie z umową o pracę na pełny etat z (...) S.A. w Z..

W wykonaniu wyroku, organ rentowy zaskarżoną decyzją z 22 lutego 2021r. ponownie ustalił odwołującemu wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r. uznając za udowodnione 11 lat i 2 miesiące okresów składkowych oraz 5 lat i 1 miesiąc okresów nieskładkowych. Podstawę wymiaru kapitału początkowego organ rentowy wyliczył poprzez przyjęcie zarobków za okres od 1 stycznia 1988r. do 31 grudnia 1998r. i wyliczył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru na poziomie 143,84%. Ustalony w oparciu o te założenia kapitał początkowy, wyniósł 94.434,56zł. Ustalając podstawę wymiaru kapitału początkowego, ZUS uwzględnił za lata 1991 – 1994 kwoty wskazane w powyższym wyroku.

Następnie zaskarżoną decyzją z 30 września 2021r. organ rentowy ponownie, w oparciu o dokumenty przedłożone przez odwołującego w toku procesu, po raz kolejny ustalił odwołującemu wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r. uznając za udowodnione 12 lat i 10 miesięcy okresów składkowych oraz 5 lat i 1 miesiąc okresów nieskładkowych. Podstawę wymiaru kapitału początkowego organ rentowy wyliczył poprzez przyjęcie zarobków za okres od 1 stycznia 1988r. do 31 grudnia 1998r. i wyliczył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru na poziomie 165,08%. Ustalony w oparciu o te założenia kapitał początkowy, wyniósł 116.776,66zł.

Ubezpieczony domaga się ponownego ustalenie kapitału początkowego, poprzez uwzględnienie w podstawie wymiaru, za lata 1993 i 1994, zarobków określonych w przedłożonej przez niego dokumentacji płacowej. Z kolei za rok 1991, domagał się przyjęcia zarobków w łącznej kwocie 18.439.300,00 zł.

W toku procesu Sąd ustalił, że w okresie od 1 września 1991r. do 31 lipca 1993r., D. M. (1) pracował w (...) Sp. z o.o. w W.. Następcą prawnym tego podmiotu, w chwili obecnej jest (...) Sp. z o.o. w W., która 9 lutego 2004r., wystawiła odwołującemu zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (Rp-7). W toku procesu, odwołujący przedłożył, potwierdzoną za zgodność z oryginałem, przez (...) Sp. z o.o. w W., kopię tego zaświadczenia. Z treści tego dokumentu wynika, że od 1 września 1991r. do 31 grudnia 1991r., łączne wynagrodzenie ubezpieczonego wyniosło 11.221.800 zł, za rok 1992 wyniosło 50.226.200 zł, natomiast od 1 stycznia 1993r. do 31 lipca 1993r. łączne wynagrodzenie ubezpieczonego wyniosło 38.547.900 zł.

Dalej Sąd ustalił, że odwołujący w okresie od 1 sierpnia 1993r. do 30 września 1994r., pracował w (...) Sp. z o.o. w P.. Następcą prawnym tego podmiotu, w chwili obecnej jest (...) Sp. z o.o. w Ł., która 23 marca 2021r., wystawiła odwołującemu zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (Rp-7).

Z treści tego dokumentu wynika, że od 1 sierpnia 1993r. do 31 grudnia 1991r., łączne wynagrodzenie ubezpieczonego wyniosło 30.483.400 zł, natomiast od 1 stycznia 1994r. do

30 września 1994r. łączne wynagrodzenie ubezpieczonego 106.665.800 zł.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego odwołującego jego akt osobowych z (...) Sp. z o.o. w W., nadesłanych przez (...) Sp. z o.o. w W. (dołączone do akt sprawy), kopii Rp-7 z 9 lutego 2004r. (k.22-23), Rp-7 z 23 marca 2021r. (k.24-25), z akt sprawy Sądu Okręgowego w Gliwicach VIII U 1643/19 (dołączone do akt sprawy).

Sąd w całości podzielił wnioski płynące z dokumentów w tym kopii Rp-7 z 9 lutego 2004r., bowiem została ona sporządzona i potwierdzona za zgodność z oryginałem przez następcę prawnego pracodawcy i znajduje oparcie w zapisach dokumentacji osobowej odwołującego. Z kolei w zakresie wynagrodzenia odwołującego za październik, listopad i grudzień 1994r., Sąd oparł się na ustaleniach dokonanych przez Sąd Okręgowy w Gliwicach w sprawie VIII U 1643/19, bowiem nie zostały one zakwestionowane przez strony, wniesieniem w tej sprawie apelacji.

Zgromadzony materiał dowodowy, Sąd uznał za kompletny, wiarygodny i mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych i rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego, D. M. (1) zasługuje jedynie na częściowe uwzględnienie.

Należy stwierdzić, że zgodnie z treścią art. 174 ust. 1 i 3 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2021r., poz. 291 ze z.):

1. Kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.
2. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999r.

Natomiast zgodnie z normą art. 15 ust. 1, powołanej wyżej ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Z kolei jak stanowi art. 15 ust. 3 powołanej wyżej ustawy, do podstawy wymiaru emerytury lub renty, o której mowa w ust. 1 i 2, dolicza się kwoty przysługujących ubezpieczonemu w danym roku kalendarzowym wynagrodzeń za czas niezdolności do pracy oraz kwoty zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku wyrównawczego, świadczenia wyrównawczego lub dodatku wyrównawczego, a także wartość rekompensaty pieniężnej ustaloną zgodnie z pkt 3 załącznika do ustawy z dnia 6 marca 1997 r. o zrekompensovaniu okresowego niepodwyższania płac w sferze budżetowej oraz utraty niektórych wzrostów lub dodatków do emerytur i rent. Do podstawy wymiaru wlicza się również kwoty zasiłków dla bezrobotnych, zasiłków szkoleniowych lub stypendiów wypłaconych z Funduszu Pracy za okres udokumentowanej niezdolności do pracy, z zastrzeżeniem ust. 3a.

Przy ustalaniu kapitału początkowego, zgodnie ust. 2 art. 174 ustawy przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy okresy składkowe, o których mowa w art. 6 i okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była wysokość kapitału początkowego ubezpieczonego, któremu pierwszą z zaskarżonych decyzji ustalono jego wysokość, uwzględniając w wyliczeniach stanowiących podstawę wydania tej decyzji, wynagrodzenia z tytułu pracy wykonywanej przez niego od 15 listopada 1991r do 31 lipca 1993r.,

minimalne wynagrodzenie ze względu na nieprzedłożenie przez odwołującego za ten okres, zaświadczenia pracodawcy wskazującego osiągnięte przez niego w tym okresie wynagrodzenia.

Organ rentowy odmawiając wliczenia do podstawy wymiaru świadczenia tej części wynagrodzenia za rok 1989, kierował się treścią § 21 ust. 1 rozporządzenia z 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), zgodnie z którym środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Niemniej jednak przepisy rozporządzenia regulującego postępowanie o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, zawierające ograniczenia dowodowe, nie mają zastosowania w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów. Dopuszczalnym jest, więc ustalenie wysokości wynagrodzenia ubezpieczonej w oparciu o dowody zastępcze (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2006r. w sprawie I UK 179/06, opubl. w LEX nr 342283; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi, z dnia 21 sierpnia 2013r., III AUa 1768/12).

Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni akceptuje stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Lublinie z 4 października 2012r., w sprawie III AUa 305/12, gdzie wskazano, iż w przypadku braku dokumentacji płacowej istnieje możliwość ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dokumentację zastępczą znajdującą się w aktach osobowych, takich jak umowy o pracę, angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia, wówczas można uwzględniać tylko takie składniki, które są pewne, wypłacane były w danym okresie stale i w określonej wysokości.

Sytuacja taka jednak nie zachodziła w niniejszej sprawie, bowiem odwołujący za okres od 1 września 1991r. do 31 lipca 1993r. i od 1 sierpnia 1993r. do 30 września 1994r., przedłożył zaświadczenia Rp-7, gdzie potwierdzono jego faktyczne wynagrodzenia za te okresy. Wprawdzie za pierwszy ze spornych okresów, odwołujący przedłożył jedynie kopię takiego zaświadczenia, jednak Sąd oceniając wiarygodność tego dowodu miał na uwadze, że kopia ta została sporządzona przez następcę prawnego pracodawcy odwołującego, w oparciu o zapisy z jego dokumentacji osobowej.

Równocześnie, za okres od października do grudnia 1994r., Sąd oparł się na ustaleniach dokonanych przez Sąd Okręgowy w Gliwicach w sprawie VIII U 1643/19, bowiem nie zostały one zakwestionowane przez strony, wniesieniem w tej sprawie apelacji. Na podstawie tych samych ustaleń Sąd oparł się w zakresie ustalenia wynagrodzenia odwołującego za rok 1991. Nadto odwołujący w toku niniejszego procesu, nie przedstawił dowodów pozwalających na odmienne ustalenie wysokości jego wynagrodzenia za ten rok.

W konsekwencji, Sąd – na mocy 477¹⁴ § 2 k.p.c. – orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku. Z kolei orzeczenie zawarte w punkcie drugim, Sąd oparł na treści art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

(-) sędzia Anna Capik – Pater